

'Friheden': Et kommende mødested i Lindholmkvarteret, Nykøbing Falster

En baselinerapport fra forskningsprojektet 'Mødesteder som løftestang for social mobilisering i udsatte boligområder'

Skytt-Larsen, Christine Benna; Carstensen, Trine Agervig; Busck, Anne Gravsholt

Publication date:
2023

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Skytt-Larsen, C. B., Carstensen, T. A., & Busck, A. G. (2023). 'Friheden': Et kommende mødested i Lindholmkvarteret, Nykøbing Falster: En baselinerapport fra forskningsprojektet 'Mødesteder som løftestang for social mobilisering i udsatte boligområder'. Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, Københavns Universitet. IGN Rapport Nr. marts 2023

‘Friheden’: Et kommende mødested i Lindholmkvarteret, Nykøbing Falster

– En baselinerapport fra forskningsprojektet
‘Mødesteder som løftestang for social
mobilisering i udsatte boligområder’

Christine Benna Skytt-Larsen, Trine Agervig Carstensen og Anne Gravsholt Busck

Titel

'Friheden': Et kommende mødested i Lindholmkvarteret, Nykøbing Falster – En baselinerapport fra forskningsprojektet 'Mødesteder som løftestang for social mobilisering i udsatte boligområder

Forfattere

Christine Benna Skytt-Larsen, Trine Agervig Carstensen og Anne Gravsholt Busck

Bedes citeret

Skytt-Larsen, C.B., Carstensen T.A. og Busck, A.G. (2023): 'Friheden': Et kommende mødested i Lindholmkvarteret, Nykøbing Falster – En baselinerapport fra forskningsprojektet 'Mødesteder som løftestang for social mobilisering i udsatte boligområder. IGN rapport, marts 2023. Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, Københavns Universitet, Frederiksberg. 26 s. ill.

Udgiver

Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning
Københavns Universitet
Rolighedsvej 23
1958 Frederiksberg C
ign@ign.ku.dk
www.ign.ku.dk

Ansvarshavende redaktør

Claus Beier

ISBN

978-87-7903-892-2 (web)

Omslagslayout

Sara Folvig

Forsideillustration

Keingart (2018)

Publicering

Rapporten er publiceret på www.ign.ku.dk

Gengivelse er tilladt med tydelig kildeangivelse

Skriftlig tilladelse kræves, hvis man vil bruge instituttets navn og/eller dele af denne rapport i sammenhæng med salg og reklame

Indholdsfortegnelse

Introduktion	4
Anvendte metoder	5
Stedsanalyse.....	5
Observationsstudier.....	5
Interviews.....	6
Spørgeskemaundersøgelser.....	6
Lindholmkvarteret i Nykøbing F.....	7
Baseline for brugen af det planlagte mødested og alternative lokale mødesteder.....	10
Det nuværende græsareal, der skal huse 'Friheden'	10
Butikstorvet ved Lindholmcenteret	13
Legepladserne på Det Vilde Strøg.....	13
Mysseskoven.....	14
Resultater fra spørgeskemaundersøgelser: Hvilke mødesteder anvendes, hvordan og hvornår	14
Projektet 'Friheden'	16
Planlægningsprocessen.....	17
Forventninger til mødestedet 'Frihedens' relevans og betydning for lokalområdet	21
Opsummering og konklusion	26

Baselinerapport om mødestedsprojektet 'Friheden' i Lindholmkvarteret, Nykøbing Falster

Introduktion

Denne rapport præsenterer baseline for det 5-årige forskningsprojekt 'Mødesteder som løftestang for social mobilisering i udsatte boligområder', der gennem dybdegående undersøgelser af tre projekter om etablering af fysiske mødesteder, undersøger offentlige mødesteders potentiale for at styrke social sammenhængskraft i udsatte boligområder, eller boligområder, der er i risiko for at blive det.

De tre mødesteder, der undersøges i forskningsprojektet, har alle opnået medfinansiering gennem Realdania og Lokale og Anlægsfondens pulje 'Fælles Rum'. De tre mødestedsprojekter er:

Projektet 'Friheden' i boligområdet Lindholm på Østerbro, Nykøbing Falster

Projektet 'Haven' i boligområdet Folehaven i Valby, København

Projektet 'Lanternen' i bydelen Aalborg Øst, Aalborg

Programmet 'Fælles Rum' har til formål at skabe større sammenhængskraft og social balance ved at koble fysiske og sociale indsatser i udvalgte danske byområder. Mødestederne opføres derfor på grænsen mellem et udsat område og tilstødende mere ressourcestærke boligområder med den hensigt at skabe nye møder og aktiviteter, der fremmer deltagelse i fritidsliv, uddannelse og beskæftigelse for hele byen¹.

Nærværende rapport omhandler det kommende mødested 'Friheden', der skal etableres i boligområdet Lindholm i bydelen Østerbro i Nykøbing Falster. Baselinestudiet er baseret på en kombination af dokumentanalyse, kvalitative interviews med involverede aktører, samt feltbesøg til området i løbet af sommeren og efteråret 2021 og sommeren 2022.

Ved feltbesøgene blev der lavet stedsanalyser, observationsstudier, gennemført spørgeskemaundersøgelser blandt brugere af arealet for det kommende mødested og alternative mødesteder i lokalområdet og en husstandsbaseeret spørgeskemaundersøgelse blandt beboere i kvarteret, samt foretaget interviews med en række aktører med tilknytning til mødestedsprojektet.

I rapporten præsenteres en beskrivelse af boligområdet omkring det planlagte mødested, samt analyser af de fysiske udtryk og den nuværende brug af arealet for det kommende mødested 'Friheden' og andre eksisterende mødesteder i lokalområdet. Ydermere bidrager rapporten til en 'projektarkæologi' omkring projektet, hvor de planlægnings- og inddragelsesprocesser, der frem til nu har fundet sted i boligområdet, bliver beskrevet. Til sidst præsenterer rapporten de involverede aktørers perspektiver på det kommende mødesteds potentiale for opbygning af sociale relationer og lokal integration.

Baselinestudiet er udarbejdet af Christine Benna Skytt-Larsen, Anne Gravsholt Busck og Trine Agervig Carstensen ved Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, Københavns Universitet med input fra Nina Glomså Sjøraa, Maria Alstrup Jensen, Maximilian Thomas Wede og Tone Baagøe

¹ <https://realdania.dk/projekter/faelles-rum>

Jensen og er en del af forskningsprojektet "Mødesteder som løftestang for social mobilisering i udsatte boligområder", der er finansieret af Realdania og Københavns Universitet.

Anvendte metoder

Baselinestudiet, der præsenteres i denne rapport, er baseret på desktop research og feltstudier i Nykøbing F mellem juli og december 2021 samt i juni og august 2022, hvor opførelsen af mødestedet 'Friheden' stadig var i planlægningsfasen. I de kommende år vil der gennemføres opfølgende feltundersøgelser for at kunne følge udviklingen over tid, både undervejs i den fysiske byggeproces og efterfølgende, når projektet er realiseret og borgerne kan tage mødestedet i brug. De gennemførte feltstudier har benyttet sig af nedenstående metoder til indsamling af data.

Stedsanalyse

Som en forundersøgelse til baselinestudiet, blev der lavet en generel stedsanalyse af Lindholmkvarteret og en mere specifik analyse af arealet for det kommende mødested. Stedsanalysen giver en systematisk og kvalitativ beskrivelse af kvarterets fysiske karakter med fokus på både stedet for det planlagte mødested og de tilstødende boligområders adgangsforhold og barrierer til/fra dette. Stedsanalysen kortlægger desuden en række alternative mødesteder i kvarteret, idet det nye, planlagte mødested både supplerer, men også potentielt konkurrerer om besøgende med andre eksisterende mødesteder i området.

På baggrund af stedsanalysen, udvalgte vi butikstorvet ved Lindholmcentret, Det Vilde Strøg og Mysseskoven som 'alternative mødesteder' og disse blev nærmere undersøgt via observationsstudier og spørgeskemaundersøgelse ved feltbesøg i sommeren og efteråret 2021 samt sommeren 2022. I denne rapport vil disse blive benævnt 'alternative mødesteder' og beskrives ud fra kriterier om beliggenhed, brugertyper og mulighed for at nye møder kan opstå.

Observationsstudier

Vi lavede i september 2021 observationer af græsarealet, hvor 'Friheden' skal opføres samt på de 'alternative mødesteder' i området: Butikstorvet ved Lindholmcentret, Legepladserne ved Det Vilde Strøg og Mysseskoven.

Vi ville med disse observationer dels undersøge den forudgående, eksisterende brug af stedet, hvor det nye mødested vil blive opført. Dels ville vi danne os et indtryk af omfanget af de eksisterende opholdssteder for at få mulighed for at vurdere om disse i fremtiden vil agere som konkurrenter til eller blive tømt af det nye mødested. Desuden var formålet at forsøge at observere, hvorvidt folk mødtes på disse steder, og i givet fald om disse møder så ud til at opstå mellem allerede kendte mennesker, eller mellem fremmede.

For at skabe et fyldestgørende billede samt et systematisk sammenligningsgrundlag, blev observationerne foretaget både på en hverdag og en weekenddag, og på forskellige tidspunkter af dagen (formiddag, frokosttid og eftermiddag) og havde en varighed af 20 minutter. Observationerne blev foretaget en søndag i blæsevej, og en hverdag i silende regn. På observationskemaer noterede vi alle observerede parter, som tog ophold på det pågældende sted. Desuden blev stedets stemning og situation, samt antal personer, som brugte stedet til gennemgang, noteret undervejs. Vi foretog hhv. 6 observation af græsarealet for det kommende mødested 'Friheden', 6 observationer

af butikstovet, 4 observationer af Mysseskoven, 6 observationer af den store legeplads ved Det Vilde Strøg og 6 observationer af den lille legeplads ved Det Vilde Strøg.

På baggrund af vores observationer kan vi karakterisere stederne som henholdsvis steder med intet ophold; steder kun med gennemgang; steder med både ophold og gennemgang. Observationsdata er dog ikke tilstrækkelige for alle de observerede steder til at kunne karakterisere dem alle, så nogle karakteristika bygger på interviews og uformelle samtaler, vi har haft under feltstudierne.

Interviews

I løbet af efteråret 2021 blev der gennemført 8 interviews med relevante aktører med tilknytning til mødestedsprojektet i Lindholm (se tabel 1). Interviewene blev foretaget med repræsentanter fra boligforeninger, boligafdelingsbestyrelser, kommuner, projektmedarbejdere i de boligsociale helhedsplaner og Områdefornyelser, skoler, institutioner, lokale foreninger og øvrige relevante borgere.

REPRÆSENTANT FOR PROJEKTET	RESPONDENTER
GULDBORGSUND KOMMUNE	Patrick Sloth Rasmussen (Projektleder for 'Friheden', Teknik og Miljø Forvaltningen)
ALMENE BOLIGSELSKABER	Helle Bertram (Inddragelseskonsulent, Center for borger og branding) Anita Sørensen (Direktør, Fjordparken)
BEBOERE	Lis Bentin (Direktør, Nykøbing F Boligselskab) Jimmy Frisenberg (Beboerformand, Fjordparken)
BOLIGSOCIAL MEDARBEJDER	Trine Schacter Rasmussen (Tidligere projektleder, Lindholm Indefra)
SKOLE	Carsten Pedersen (Skoleleder, Østerbro skole) Hans Christiansen (Tidl. Skoleleder, Lindeskovskolen)

Tabel 1: Oversigt over interviewede personer

Spørgeskemaundersøgelser

Der er blevet foretaget 2 spørgeskemaundersøgelser i området. I sommeren og efteråret 2021 blev der samtidig med observationsstudierne gennemført en mindre spørgeskemaundersøgelse med 3 brugere af arealerne for de kommende mødesteder samt de identificerede alternative mødesteder. I sommeren 2022 blev foretaget en husstandsbaseeret spørgeskemaundersøgelse blandt 59 borgere i de nærliggende almene boligområder.

Begge spørgeskemaundersøgelser omhandlede borgernes brug af eksisterende steder i området, deres tanker om opførelsen af et nyt mødested, samt en kortlægning af generelle baggrundsinformationer. Husstandsundersøgelsen havde flest detaljer angående involvering i projektudformning og forventninger til det nye mødested.

Som sidste spørgsmål i begge spørgeskemaer, blev respondenterne spurgt om personen måtte kontaktes igen for et opfølgningsinterview. I næste fase af forskningsprojektet vil et repræsentativt udvalg af disse respondenter således blive kontaktet for mere dybdegående kvalitative interviews.

Lindholmkvarteret i Nykøbing F

I det følgende præsenteres forholdene i Lindholmkvarteret i Nykøbing Falster før iværksættelsen af de planlagte fysiske omdannelser af områdets nye mødested, der planlægges at være færdigetableret i løbet af 2023. Det kommende mødested har arbejdsnavnet 'Friheden' i projekt materialet og omtales sådan af de fleste involverede aktører. Det kommende mødested betegnes derfor 'Friheden' i denne rapport.

Det almennyttige boligområde Lindholm ligger i bydelen Østerbro i Nykøbing Falster, og huser i alt 1550² beboere fordelt på 8 boligblokke. Boligerne blev opført mellem 1969 og 1976 og er drevet af de tre boligforeninger Nykøbing F., Fjordparken og Vendersbo. Siden 2017 har Lindholm været på regeringens 'ghettoliste', men blev fjernet fra listen igen i 2020³ efter at opgørelsesmetoden blev ændret. I dag regnes Lindholm blot som et udsat boligområde. Statistik fra politiet viser, at Lindholm ikke er et område præget af kriminalitet, og at beboerne føler sig trygge⁴. Alligevel hænger det dårlige omdømme stadig over Lindholm, og forældre i bydelens parcelhuse vælger blandt andet den lokale skole fra til fordel for privatskoler. Med adgang til den lokale folkeskole samt supermarked, læge, apotek, genbrugsforretning og take away på det lokale butikstorv i umiddelbar nærhed fra egen bolig, kan der være en tendens til, at borgerne primært bevæger sig lokalt. Da der samtidig er en lav gennemstrømning af mennesker, der ikke bor i det almene boligområde, kan det resultere i en lav grad af social interaktion.

En række tiltag er blevet iværksat i Lindholm de sidste år for at bidrage til bydelsudviklingen og den sociale integration i området. Gennem den boligsociale helhedsplan Lindholm Indefra 2017-2021⁵ har Guldborgsund kommune og boligselskaberne blandt andet arbejdet målrettet med at styrke tryghed og trivsel, den kriminalpræventive indsats, at få beboere ind i uddannelse eller beskæftigelse, og med forebyggelsesarbejde blandt forældre. Desuden har området oplevet en ændring af skoledistriktet, idet sammenlægningen af Lindeskovskolen og Østre Skole, blev til den nye Østerbro skolen i 2020. Denne skole har en central beliggenhed i Lindholm⁶, hvor blandt andet opgraderede legefaciliteter fungerer som et mødested for børn og unge i kvarteret. Ydermere er der planlagt nedrivning af boligerne i Vendersbo boligforening til fordel for opførelsen af 48 nye små rækkehuse for at skabe en større diversitet i boligtyperne i det samlede Lindholm-område.

På nuværende tidspunkt fortæller flere af vores interviewede aktører om en lav grad af interaktion mellem villabeboerne og beboerne fra de almene boligblokke. Ifølge den boligsociale medarbejder i den tidligere boligsociale helhedsplan, Trine Schacter Rasmussen, er der en stærk afgrænsende social kapital mellem de mere ressourcerstærke borgere i villakvarteret og de socialt udsatte i de almene boligområder. Hun beskriver, at beboerne i det almene boligområde tager vare på hinanden og har et rigtig godt sammenhold internt. Det er kontakten til mennesker 'udefra', der kan karakteriseres som det udfordrende. Derfor har den tidligere boligsociale helhedsplan arbejdet meget med, at beboerne ikke bare skal leve deres liv i Lindholm, men at de også skal bevæge sig uden for området. For at bidrage til at 'skubbe' beboerne ud af boligområdet, er der blandt andet indgået samarbejde med lokale foreninger og fritidsliv.

² <https://www.loa-fonden.dk/projekter/2020/friheden/>

³ <https://www.guldborgsund.dk/nyheder/ritzau/lindholm-kommer-endelig-fri-af-ghettolisten>

⁴ <https://www.guldborgsund.dk/nyheder/ritzau/lindholm-kommer-endelig-fri-af-ghettolisten>

⁵ <http://lindholmindefra.dk/wp-content/uploads/2018/07/Helhedsplanen-Lindholm.pdf>

⁶ <https://oesterbroskolen.aula.dk/om-oesterbroskolen/skolesammenlaegning>

Figur 1: Kort over bydelen Østerbro i Nykøbing Falster, herunder Lindholmkvarteret og placering af det kommende mødested 'Friheden'

For at skabe bedre sammenhæng mellem Lindholmkvarteret og resten af Østerbro og Nykøbing Falster⁷, er mange grønne områder blevet betragteligt opgraderet de sidste år. Eksempelvis har et samarbejde mellem kommunen og en privat lodsejer om udbygningen af Mysseskoven tilvejebragt offentlig adgang til skovstier, shelter, sø og natrum med plads til leg og udfoldelse. Samtidig har etableringen af den lille folkepark Æblelunden skabt et grønt byrum med æbletræer, grill, borde, skak og rum for leg (se nedenstående oversigtskort). Det største projekt kaldet Det Vilde Strøg er skabt i samarbejde mellem boligselskaberne Fjordparken og Nykøbing F. Boligselskab, Landsbyggefonden og Guldborgsund kommune⁸. Her er der blevet anlagt stiforløb, multibane, legeplads, og siddekroge med blomster, træer og frugtbuske. Med de nye stiforløb inviteres der med nye adgangsmuligheder og aktiviteter ind til at boere i og omkring Lindholm kan tage området i brug. Med anlæggelse af Mysseskoven, Æblelunden og Det Vilde Strøg forsøger man at synliggøre Lindholmkvarterets potentialer og muligheder, så man på sigt kan styrke omdømmet og brugen af de offentlige mødesteder i Lindholm og på Østerbro.

Der er allerede implementeret flere initiativer for konkret at invitere Østerbros borgere til Lindholmkvarteret. Blandt andet har flere projekter og tiltag iværksat af den tidligere boligsociale helhedsplan handlet om at invitere Nykøbing Falsters borgere ind i boligområdet, så de kunne opleve det indefra, hvilket forhåbentligvis kan bidrage til at give Lindholm et bedre ry. Tiltagene

⁷ <https://www.guldborgsund.dk/borger/udvikling-i-kommunen/projekter/bydelsudvikling-oesterbro#mysseskoven-5b>

⁸ 'Det vilde strøg' skaber sammenhæng og tryghed (lbf.dk)

inkluderer blandt andet afholdelse af store events som indvielsen af Det Vilde Strøg. Desuden fortæller direktøren for Nykøbing F Boligselskab, Lis Bentin, at de mange kunstværker, der er sat op langs det Det Vilde Strøg har været hovedtrækplasteret for at tiltrække flere besøgende til området. Blandt andet ved at lægge billeder af alle skulpturerne ind på Google Maps, har boligforeningen arbejdet med at give skeptikerne mere positive associationer, når man læser om det udsatte almene boligområdet Lindholm: *"I forhold til det ry man har, så er det jo en lang, mangeårig indsats med positive ting, hvor du får hevet folk udefra ind i boligområdet for at få det ændret. Det er ikke de nuværende beboere, der skal ændres, det er folk ude fra, hvis holdninger, der skal ændres."*

Baseline for brugen af det planlagte mødested og alternative lokale mødesteder

Vi har undersøgt og beskrevet stedet for det planlagte mødested og alternative mødesteder i lokalområdet. I figur 2 ses placering af de undersøgte steder. I det følgende beskrives først arealet for det kommende mødested 'Friheden', hvorefter de øvrige lokale mødesteders brug beskrives på baggrund af observationer og feltbesøg. Dette afrundes med resultater fra spørgeskemaundersøgelserne om brug af eksisterende mødesteder i området.

Figur 2: Oversigtskort over lokale mødesteder i Lindholmkvarteret

Det nuværende græsareal, der skal huse 'Friheden'

Arealet, hvor det kommende projekt 'Friheden' skal etableres, er i dag en stor græsplæne på 25.000 m², som grænser op til villakvarteret Egevænget i vest, Østerbroskolen i nord, skovområdet Mysseskoven langs Prinsholmvej i øst og jernbanelinjen ned mod vandet i syd (se figur 2).

Østerbroskolen er det nuværende græsareals primære brugere. Skolen tager i dag græsarealet i brug i frikvartererne, samt til idrætsundervisning og SFO i sommermånederne. I græsarealets sydlige del er der etableret en hundepark (se figur 3), som bruges jævnligt af hundeluffere, der ifølge vores husstandsundersøgelse kommer fra et stort opland. Bestemmelserne i de almene boligforeninger i Lindholm muliggør ikke hundehold.

Vores observationsstudie viser at græsarealet, hvor 'Friheden' skal opføres, især bruges af den nærliggende Østerbro-skoles elever i frikvarterer. Stedet bruges derfor overvejende af en homogen gruppe, og involverer ingen nye møder. I eftermiddagstimerne og i weekenderne står græsarealet, bortset fra hundeparken, stort set tom (se fotos i figur 4 og figur 5).

Figur 3: Kort over græsarealet for det kommende mødested 'Friheden'. De indtegnede tal og synsvinkelpåtegninger viser, hvor fotos i figur 4 er taget.

Figur 4: Fotos fra græsarealet for det kommende mødested 'Friheden'. Fotos: Marie Alstrup Jensen og Nina Glomså Sørraa

Figur 5: Aktiv brug af boldbanen på 'Friheden' i skolens frikvarter, 21. september 2021. Foto: Christine Benna Skytt-Larsen

Butikstorvet ved Lindholmcenteret

Butikstorvet ved Lindholmcenteret er lokaliseret langs Gedservej og har kort afstand til de almene boliger i Lindholm. Her holder læge, apotek, Centerkiosken, take away, catering, genbrugsbutik, restaurant, begravelsesbureau og frisør til, og tiltrækker derfor en jævn strøm af mennesker gennem store dele af dagen og i de tidlige aftentimer.

Butikstorvet har en stor parkeringsplads, som gør at mange ankommer med bil og hurtigt kører videre. Længerevarende ophold sker indendørs i spisestederne, men også ved Centerkiosken, der inviterer til ophold med udendørs borde og stole. Vores observationsstudier viser, at butikstorvet, og særligt pladsen foran kiosken, er et opholdssted – især for voksne – som har potentiale som mødested.

Legepladserne på Det Vilde Strøg

Projektet Det Vilde Strøg blev implementeret med mål om at åbne fællesarealerne imellem boligblokkene mere, samt at knytte kvarteret tættere til den omkringliggende by, vandet og skoven. Tæt beplantning, hegn og aflukkede områder blev fjernet til fordel for åbne stiforløb, der indbyder til læring, leg, nydelse og fællesskab. Langs Det Vilde Strøg finder man større legepladser, boldbaner, bænke, spil, kunstinstallationer, grillpladser, spiselige planter og blomster.

Vores observationer - og også vores interviews – viser, at områdets legepladser er et opholdssted for børn, enten alene eller i følgeskab med voksne, især om eftermiddagen og i weekenderne. Det er især den store legeplads ved Det Vilde Strøg, der bruges, så denne udgør et potentielt mødested. De ældre borgere benytter sig af stien til gåture i dagtimerne. Desuden bruges bænkene tæt ved blokkenes facade til ophold. Beboerformanden fra Fjordparken, Jimmy Frisenberg, fortæller, at hyggekrogene med grillpladser bliver flittigt benyttet i sommermånederne til familiesammenkomster, særlig af de ikke-etnisk danske beboere.

Figur 6: Legepladsområde ved Det Vilde Strøg. Foto: Nina Glomså Søråa

Mysseskoven

I skoven på den anden side af Østerbroskolen, har den lokale lodsejer, kommunen og skolen samarbejdet om etableringen af et nyt grønt mødested som inviterer til naturoplevelser og motion. Med en aktivitets- og motionsbane, shelter- og bålplads og madpakkehus, der omringer en hjerteformet sø, inviterer Mysseskoven til ophold.

Ifølge vores respondenter bliver Mysseskoven, med sine faciliteter brugt som turdestination for daginstitutioner og skolen, men er ellers småt besøgt i dagtimerne. I weekenderne og om eftermiddagene bliver skoven brugt til både gennemgang og ophold i forbindelse med en gå- eller løbetur. Vores observationsstudie viste dog ikke megen brug i Mysseskoven og efterlader det indtryk, at Mysseskoven ikke er et sted for ophold og nye møder. Den offentlige shelterplads kan bookes til privat brug, men har, ifølge den kommunale projektleder, Patrick Sloth Andersen, sammen med handicaptoliet ved flere anledninger oplevet hærværk.

Resultater fra spørgeskemaundersøgelser: Hvilke mødesteder anvendes, hvordan og hvornår
Husstandsundersøgelsen viser, at Mysseskoven og Butikstorvet er de steder, der anvendes af flest adspurgte beboere (tabel 2). Mysseskoven skal her formodentligt forstås som hele skoven, mens observationer kun blev foretaget ved Hjertesøen, hvor der er opsat borde og shelter. Dette bekræftes af svarene på, hvad folk foretager sig på stederne, idet mange nævnte, at Mysseskoven blev anvendt til gåtur. Dernæst kommer legepladserne ved Det Vilde Strøg efterfulgt af dels græsarealet og hundeparken, der i fremtiden skal huse 'Friheden', samt Æblelunden og forskellige opholdssteder på Det Vilde Strøg. Kategorien 'Andet' blev desuden anvendt af mange. Her nævner ca. halvdelen Østerbrokolens legeplads, mens de øvrige nævner opholdssteder mellem husene mere generelt, samt kysten ved Guldborgsund.

	%	antal
Mysseskoven	57	33
Butikstorvet	57	33
Det Vilde Strøg - legepladser	29	17
Det store græs område ved skolen	17	10
Hundeparken ved græsarealet for 'Friheden'	16	9
Æblelunden	16	9
Det Vilde Strøg - andre opholdssteder	14	8
Andet	28	16
Ingen steder	12	7
I alt	100	58

Tabel 2: Hvilke steder bruger du oftest i dit lokalområde (markér op til 4)

I forhold til anvendelsestidspunkt, er det generelle billede, at stederne fortrinsvis anvendes om eftermiddagen og lidt om formiddagen, mens anvendelse meget sjældent sker om aftenen. Dette er sandsynligvis fordi, det drejer sig om udendørssteder, der besøges i fritiden. Nogle områder

anvendes til luftning af hunde (fortrinsvis Mysseskoven og Hundeparken), som kan forklare noget af formiddags-anvendelsen.

Husstandsundersøgelsen viser desuden, at halvdelen af respondenterne taler med nye mennesker, når de besøger mødesteder i lokalområdet. Det er her fortrinsvis hundeparken og butikstorvet, der bliver nævnt. Det viser sig, at mere end halvdelen af de adspurgte taler med personer fra andre aldersgrupper i deres nærområde - fortrinsvis på vejen, hvor personen bor, men også butikstorvet, hundeparken og Det Vilde Strøg bliver nævnt. Omtrent halvdelen af de adspurgte fortæller også, at de yderligere - fortrinsvis ved butikstorvet og på gåture med hunden - taler med mennesker fra de andre boligkvarterer.

Projektet 'Friheden'

I forlængelse af den pågående bydelsudvikling, er projektet 'Friheden' det næste store skridt. Ledet af Guldborgsund kommune har projektet om et mødested, der skal etableres på den nuværende store græsplæne ved Østerbroskolen, som overordnet mål at skabe et attraktivt, grønt mødested for borgere i bydelen Østerbro⁹. Gennem 'Fælles Rum'-puljen fik projektet bevilget 5 mio. DKK af Realdania og Lokale og Anlægsfonden i 2018 med en oprindelig plan om første spadestik i løbet af efteråret 2021 og indvielse foråret 2022. I samarbejde med Guldborgsund kommune, er det arkitektfirmaet Kristine Jensens Tegnestue og konsulentvirksomheden Gemeinschaft, der har stået for inddragelsesprocessen og den seneste udvikling af projektet.

Efter planen skal 'Friheden' være et grønt mødested, der knytter det udsatte boligområde Lindholm bedre sammen med den resterende by. Processen frem mod en færdig projektskitse har dog været præget af mange forsinkelser, et frafald af foreninger undervejs, en skolesammenlægning med en tredobling af antallet af elever og dermed en ændring af skolens behov for udearealer, samt en mangel på lokal forankring og forpligtelse til at blive en aktiv del af projektet fra de lokale aktører.

I efteråret 2021 kom man frem til en overordnet projektskitse for 'Friheden' (se nedenstående figur 7) med plan om første spadestik i løbet af sommeren 2022 og et færdig 'Friheden' i løbet af 2023. Visionen for 'Friheden' er nu at skabe et mødested bestående af 12 lunde, som tematiseres med forskellige aktiviteter. Dette inkluderer blandt andet en 'frugtland', hvor man kan gå på opdagelse efter noget spiseligt fra naturen, en 'musiklund', hvor opsatte instrumenter kan aktivere sanserne, en 'naturfagslund', som omkranses af et lille å-system og en bro, en 'håndværk- og designlund' med høvlebænke, og en 'styrketræningslund' med træningsredskaber. Desuden skal der etableres en grejbank centralt på plænen til opbevaring af udstyr til brug under organiseret aktivitet på 'Friheden'. I de fleste lunde er der også indtænkt hyggelokke med betonbænke, beplantning og belysning. Ydermere fortæller projektlederen fra Guldborgsund Kommune, Patrick Sloth Andersen, at der er bevilliget penge fra Statens Kunstfond til at integrere kunst i 'Friheden', og at der er en plan om at etablere en kunststi gennem 'Friheden', hvor man kan gå på opdagelse.

Da man forestiller sig, at Østerbroskolens elever bliver 'Frihedens' primære brugere i hverdage, har projektet orienteret sig mod at skabe gode læringsmiljøer og idrætsarealer. Desuden etableres to store boldbaner, som kan tages aktivt i brug under Østerbroskolens idrætstimer og i frikvarterer. Halvdelen af den nuværende parkeringsplads for enden af vejen Egevænget vil blive inddraget til projektet. Her er planen at etablere en ny belægning, opføre et parkour-anlæg samt etablere sociale gynger, hængekøjer og en plint langs fyrretræerne mellem den nuværende parkeringsplads og basketbanen. Der skal også opføres en ny tilskuerbænk ved basketbanen, samt etableres to beach volley- og kuglekastningsbaner, så skoleelever og kvarterets unge generelt kan udnytte det udvidede areal omkring til endnu mere varieret aktivitet og bevægelse.

For at sikre trygheden på området, skal der efter skolens og naboernes ønske, udover god belysning og mulighed for at sidde i tørvejr under en pergola, mens der ikke etableres yderligere skure eller kroge, som kan invitere til fest, ulovligheder, hærværk eller larm på 'Friheden'. I centrum af Nykøbing Falster er der fornyligt blevet etableret et nyt, populært mødested for byens beboere. Stedet kaldes Evigheden og kan ses som en sportsplads med højt aktivitetsniveau. Med håb om at også 'Friheden' kan tiltrække mennesker fra hele byen, deler projektlederen fra Guldborgsund kommune, Patrick Sloth Rasmussen, sine vidt forskellige visioner for de to mødesteder: *"Evigheden er pulsen, mens 'Friheden' er hvilestedet."* Hvor Evigheden betegnes som et sted, hvor man kan møde nye mennesker, skal lundene på 'Friheden', ifølge Patrick Sloth Andersen, etableres så man

⁹ <https://www.guldborgsund.dk/borger/udvikling-i-kommunen/projekter/bydelsudvikling-oesterbro#friheden-54>

kan mødes med nogle, man i forvejen kender, og observere andre tilstedeværende grupper på afstand.

Styregruppens oprindelige plan var at inddrage det lokale foreningsliv til at stå for drift og aktiviteter på 'Friheden', men da dette ikke lod sig gøre, håber man, at de fysiske rammer vil være nok til, at folk på egen hånd vil tage 'Friheden' i brug. Patrick Sloth Andersen uddyber kommunens planlagte rolle: *"Vi vil godt klippe græs, vi vil godt tømme skraldespandene, men vi vil ikke gøre noget aktivt derude. Det er ikke tanken. Det skal drives af området."* Guldborgsund kommune har dog nogle planer for at initiere brugen og aktiviteterne på 'Friheden'. For det første har kommunen modtaget en bevilling fra Statens Kunstfond til at inkorporere et kunstperspektiv på 'Friheden' over de næste 3 år, så der bliver skabt noget nysgerrighed og interesse omkring kunst. Dette inkluderer både stationær kunst, men også kunstudvikling i 2-3 af de lunde, der endnu ikke har nogen angivelser i planen. Derudover vil Østerbrokolens SFO også få tilbud om at videreudvikle nogle af de resterende lunde, samtidig med at andre borgere bliver opfordret til at komme med ønsker for indhold i de sidste lunde. Patrick Sloth Andersen understreger således: *"Det er plads til udvikling i fremtiden også. Det er ikke et statisk 'Friheden', vi har udviklet."*

Planlægningsprocessen

Ifølge skolelederen på den tidligere Lindeskovskole, Hans Christiansen, og Trine Schacter Rasmussen, der er tidligere boligsocial projektleder i området, har boligforeningerne i Lindholm sammen med skolen, kommunen, tidligere boligsociale helhedsplaner, lokale foreninger, naboer og andre lokale aktører gennem de sidste ti år samarbejdet om flere initiativer for at styrke den lokale sammenhængskraft og skabe møder på tværs af grupper og generationer i det socialt udsatte boligområde. De fortæller, at der efter flygtningekrisen i 2015 var mange nye tilflyttere med ikke-etnisk dansk baggrund til de almene boliger i området, samtidig med at andelen af enlige og ensomme ældre forblev meget høj. Dette forøgede behovet for at styrke den sociale sammenhængskraft. Derfor blev der igangsat en række projekter, som kulminerede med etableringen af Mysseskoven, Æblelunden og Det Vilde Strøg. De lokale aktører havde dog også en vision om skabe et helt nyt og større mødested, der ville kunne øge den sociale integration mellem beboere fra de almene boliger og villakvarteret og åbne kvarteret for resten af byen. Den store græsplæne mellem den gamle Lindeskovsskolen og Hundeparken havde en oplagt beliggenhed for at blive koblet på de foregående projekter, og udviklingen af projektet KuliVers blev skudt i gang¹⁰.

Planlægningsprocessen omkring projektet om KuliVers var delt i to faser, hvor den første fase med udviklingen af KuliVers har dannet fundamentet for fase to, nemlig projektet 'Friheden'. I udformningen af den første ansøgning til Fælles Rum-puljen i 2018, var der et stort fokus på at inddrage lokale fritidsforeninger og få deres input til projektskitsen, samt på drift og facilitering af aktiviteter, når KuliVers ville stå færdig. Aktører som Ældresagen, Nykøbing F. Bokseklub, Rollespilsforeningen ROG og den lokale riverdanceklub var inddraget som projektpartere. Visionen var at skabe et nyt et mødested med varierende og brugertilpassede aktiviteter, som kunne spille *"en central rolle i at vende bydelens negative udvikling ved at synliggøre og åbne områdets grønne potentialer (...) og aktivere bydelen"* (Realdania og Lokale og Anlægsfonden, 2019).

¹⁰ Realdania og Lokale og Anlægsfonden (2019): Realiseringsmidler fra puljen Fælles Rum. Projekt navn: KuliVers.

Figur 7: Masterplan for mødestedet 'Friheden', Kristine Jensens Tegnestue 9. september 2021.

I 2019 finansierede Lokale og Anlægsfonden imidlertid et andet projekt i Nykøbing F, nemlig opførelsen af et nyt lokalt foreningshus kaldt MO.VE¹¹, som kun ligger 1,5 km fra det planlagte mødested i Lindholmkvarteret. Den daværende skoleleder på den tidligere Lindeskovskole, Hans Christiansen, fortæller, at *“På det her tidspunkt var der store problemer med fremdriften i projektet [KuliVers], fordi det åbenbart var svært at finde en egnet tegnestue. Det betød så, at de foreninger osv., der i udgangspunktet var interesserede i at drifte og facilitere aktiviteter på KuliVers, flyttede over på det nye MO.VE, og dermed mistede KuliVers stort set hele projektgrundlaget”*. Hans Christiansen fortæller yderligere, at der i slutningen af 2019 blev truffet politisk beslutning om lave en ny lokal skole - Østerbro skole - ved at slå de daværende skoler Østre skole og Lindeskovsskolen sammen. Dette medførte en forventet stigning i elevantal til det tredobbelte og ændrede skolens behov for udearealer drastisk. Guldborgsund kommune stod derfor pludselig i en situation, hvor de igennem projektet om KuliVers, både skulle dække det forøgede antal elever på Østerbro skolen og deres behov at udfolde sig udendørs, samtidig med, at bevillingen fra Realdania og Lokale og Anlægsfonden var givet med præmis om at skabe et mødested med mål om at mødes på tværs af sociale skel.

Med de ændrede præmisser var Guldborgsund Kommune som projektejer, ifølge Patrick Sloth Andersen, nu nødt til at forandre projektet fra et foreningsbåret til et borgerdrevet projekt med en styregruppe bestående af Guldborgsund Kommune, det almene boligselskab, Nykøbing F

¹¹ <https://www.loa-fonden.dk/aktuelt/2020/move-i-nykoebing-falster/>

Boligselskab, samt Realdania og Lokale og Anlægsfonden. I denne konstellation blev de to resterende lokale almene boligforeninger, Fjordparken og Vendersbo, samt plejecenteret Oasen og nu i højere grad end tidligere, også Østerbro skolen identificeret som primære interessenter i det nye projekt, der fik navnet 'Friheden'.

Da planen for 'Friheden' blev præsenteret, og man ønskede at inddrage de lokale beboere, var der dog ikke så stor interesse, hvilket ifølge Patrick Sloth Andersen kunne forklares med, at projektet havde været i gang i lang tid og med en del tidligere inddragelse: *"Der var der en del, der sagde nej tak. De orkede simpelthen ikke at skulle starte fra scratch igen"*. Alligevel fik man i 2020 igangsat en ny inddragelsesproces, som pågik frem til sommeren 2021 og blev faciliteret af konsulentvirksomheden Gemeinschaft. Med Coronapandemiens udbrud, blev de fleste dialogmøder afholdt digitalt, mens fysiske møder fortrinsvis blev holdt i mindre, individuelle interessentgrupper for at imødekomme restriktionskrav. I juni 2021 blev der afholdt en open air workshop på arealet for det kommende mødested 'Friheden', hvor man inviterede Lindholm kvarterets beboere og resten af bydelen Østerbros borgere, samt andre involverede interessenter for at bidrage med deres input til projektet.

Inddragelsesprocessen afspejles i svarene fra vores husstandsundersøgelse, idet mere end halvdelen (57 %) af respondenterne svarer, at de har kendskab til projektet, og kun lidt under halvdelen ikke har været med til workshops eller lignende, eller har talt med andre i området om projektet.

Gennem vores interviews med forskellige involverede aktører i projektet, er det blevet tydeligt, at projektet og planlægningsprocessen har været ramt af en del misforståelser og konflikter. På den ene side fortæller den kommunale inddragelseskonsulent, Helle Bertram, om den store indsats, Guldborgsund Kommune har lagt i at forsøge at involvere borgerne til at tage ejerskab over projektet, og hvor udfordrende dette har været, mens andre respondenter fortæller om dårlig kommunikation, korte frister, for lille grad af involvering og at kommunen mangler struktur i processen. For eksempel fortæller Anita Sørensen, direktør i det almene boligselskab, Fjordparken, at hun på ingen måder længere kan se projektets boligsociale formål, som ellers tidligere blev beskrevet i KuliVers-projektet; og at hun i så fald undrer sig over den manglende inddragelse af deres beboere. Fra kommunens side udtrykker projektlederen, Patrick Sloth Andersen, at de socialt udsatte beboere har været en virkelig svær målgruppe at få inddraget. Derfor har direktørerne for boligforeningerne og en enkelt beboerrepræsentant været inviteret til at give input på vegne af Lindholms beboere, og kommunen mener, at socialt udsatte beboere på denne måde har været en stor del af inddragelsesprocessen.

Desuden har der været en stor uenighed mellem Guldborgsund kommune og Østerbro skolen omkring udformningen af 'Friheden's areal, hvilket også har forsinket projektet. Arealet, hvor 'Friheden' efter planen skal bygges, bruges, som tidligere nævnt, jævnlige til idrætsundervisning og frikvarterstid blandt skolens elever. Med en stigning fra ca. 170 elever ved ansøgningens udformning i 2019, til det nuværende niveau på ca. 550¹² elever efter skolesammenlægningen, udtrykker Østerbro skolens bestyrelse bekymring over om udformningen af 'Friheden' vil fratage skolen de nødvendige arealer for forsvarlig afholdelse af udendørs undervisning og udfoldelse¹³. Østerbro skolens leder, Carsten Pedersen, fortæller, at både skolens ledelse og idrætslærere gennem hele projektet har været i dialog med Guldborgsund kommune. Men projektskitsen fra efteråret 2021 med opbygningen af lunde på 'Friheden' mener han, vil give store udfordringer for forsvarlig

¹² <https://oesterbro.skolen.aula.dk/organisering>

¹³ Jensen, H. (2021): Stop op! Samskabelsesprojekt kan hæmme skoles varetægt af læringsfremmende forpligtigelser. *Lolland Falsters Folketidende* 2. juni 2021.

afholdelse af eksamen i idræt, samt hensigtsmæssigt opsyn af skolens elever¹⁴. For at imødekomme skolens bekymringer, har Guldborgsund kommune hyret en skolekonsulent fra Dansk Skoleidræt, som har foreslået for skolen, hvordan afviklingen af idrætsaktiviteter kan foregå på nye og mere pladsbesparende måder. Endvidere har styregruppen for 'Friheden' fået en repræsentant fra kommunens Børn & Læring afdeling ind for at hjælpe skolen og kommunen med at finde frem til en fælles løsning. Dog fortæller den kommunale projektleder, Patrik Sloth Andersen, at man i december 2021 i projektets styregruppe er endt med at tage en beslutning om, at der arbejdes videre med projektskitzen fra efteråret 2021 med de 12 tematiserede lunde og opførelsen af to boldbaner længst væk fra skolen. Boldbanernes lokalisering argumenteres med, at man i styregruppen blev enige om, at det første man møder når man ankommer til 'Friheden' (ved parkeringspladsen) ikke skal være en stor, tom græsplæne, men at det skal være noget indbydende, som aktiverer sanserne og inviterer ind. Man indgik dermed et kompromis mellem skolens behov og den fysiske tilrettelægning for mødestedet.

Guldborgsund kommune havde hele vejen igennem håbet at få fritidsforeningerne eller de lokale aktører med til efterfølgende at stå for noget af driften. Der er imidlertid ikke nogen interessenter, som har meldt sig til dette, og derfor er det, ifølge den kommunale projektleder, Patrick Sloth Andersen, kommunens plan at 'Friheden' bliver et anlæg, der er slidstærkt og kræver minimalt vedligehold. Håbet er så, at fritidsforeninger eller andre aktører på sigt vil melde sig til at udforme en ny tematiseret lund eller afholde ugentlige foreningsmøder eller aktiviteter på 'Friheden's udearealer med mulighed for opbevaring i grejbanken. Ud over dette har kommunen en tro på, at de sociale møder på tværs af projektets målgrupper kan opstå af sig selv ved hjælp af de fysiske rammer, som 'Friheden' tilbyder.

Nu, hvor den endelige afgørelse er taget og anlægsprocessen er på trapperne, reflekterer inddragelseskonsulenten fra kommunen, Helle Bertram, over, hvorvidt inddragelsesprocessen opnåede det ønskede resultat om lokalt ejerskab for den endelig projektskitse: *"Jeg tror der er en bold der skal samles op igen. Jeg tror det er muligt at opnå lokalt ejerskab, men jeg tror ikke vi er i mål. Altså jeg synes vi var rigtig, rigtig godt på vej. På trods af at vi mange gange var nødt til at udskyde de her dialogmøder og de blev mere fragmenteret, end hvis vi havde kunnet mødes fysisk. Jeg havde gerne set, at vi var mange målgrupper, der var ude på 'Friheden' samtidig og lavede nogle ting. Det lykkedes vi med til sidst med en open air workshop. Men det var et spinkelt, spinkelt grundlag vi fik bygget - og der skal mere til, hvis du spørger mig, for at få den følelse."* For at skabe en god opstart for 'Friheden', er planen at skyde en ny inddragelsesproces i gang i en periode på omkring 6 måneder, når mødestedet står færdig. Patrick Sloth Andersen fortæller, at man fra kommunalt hold har besluttet at lave nogle initierende arrangementer, sådan at beboere både fra Lindholmkvarteret og fra resten af Østerbro bliver inviteret ind og kan få opbygget ejerskabsfølelse omkring 'Friheden'. Med Østerbro skolen som primær aktør, er man ikke nervøs for, om 'Friheden' vil blive brugt i dagtimerne, men målet for projektets styregruppe er, at få 'Friheden' til at blive et levende mødested også efter kl. 16 og i weekenderne: *"at skabe nogle positive erfaringer, hvor de ældre fra plejecenteret Oasen kan inkorporere en tur forbi 'Friheden' på sin daglige gåtur, hvor børn tager sine venner med og begynder at bruge området efter skoletid, eller hvor bedsteforældre tager sine børnebørn med ned, fordi det bliver til et sted, hvor man kan møde nogle andre børn"*.

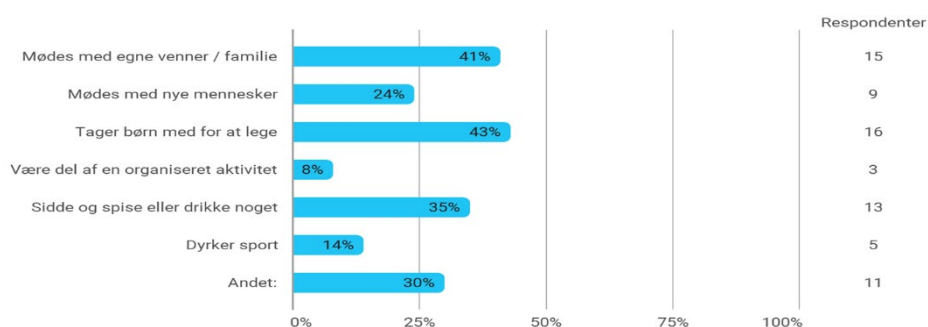
¹⁴ Østerbro skolens skoleleder Carsten Pedersen fortæller blandt andet, at folkeskolens eksamen i idræt blandt andet kræver udendørsfaciliteter og -arealer svarende til en fuld fodboldbane, hvis eleverne kommer op i spydkast eller andre former for atletik. Desuden siger han, at det i frikvarterer og i SFO-tid vil være mere udfordrende for de ansatte at holde opsyn med børnene, hvis de leger mellem tæt beplantede lunde frem for en mere åben mark som i dag, og at det, hvis boldbanerne desuden bliver placeret længst væk fra skolen, som det vises på planen, bliver svært at holde opsyn og samtidig vil tage længere tid for eleverne at komme tilbage til klasselokalerne, når det ringer ind efter frikvarter.

Forventninger til mødestedet 'Frihedens' relevans og betydning for lokalområdet

Konsekvensen af de mange omgange med ændrede præmisser, som projektet 'Friheden' har gennemgået undervejs, er, ifølge kommunens projektleder, Patrick Sloth Andersen, at styregruppen har måttet sænke sit ambitionsniveau om et stærkt lokalt ejerskab og aktivt involveret foreningsliv for at prioritere at komme i havn med projektet. En kombination af forskellige udfordringer med den ny Østerbroskoles øgede behov for udearealer, Coronapandemien, samt manglende engagement fra lokale aktører har gjort det udfordrende at drive processen. *"Vi har bare ikke helt fået det ejerskab, vi havde håbet på, og som visionen var fra start af. Så vi prøver lidt på bagkant. Vi kan ikke blive ved mere. Vi risikerer også bare at miste dem, vi nu har med, hvis vi trækker processen endnu mere ud nu (...) Så det er også en anerkendelse af, at nu må vi også få lavet noget, så folk kan se det. Og så håbe, at nogle af dem der hoppet fra i løbet af processen, kan begynde at se sig selv i det og begynde at alligevel."*

Østerbroskolens skoleleder, Carsten Pedersen nævner også det manglende ejerskab til projektet som problematisk; og forklarer det med, at selve inddragelsesprocessen har været for abstrakt for børnene og nogle af lærerne at tage til sig. Men samtidig tror han på, at 'Friheden' nok skal blive til et "fedt projekt" og, at *"den lokale ejerskabsfølelse skal nok vokse frem, når der omsider kommer et konkret sted at forholde sig til"*. Jimmy Frisenberg, beboerformand i boligselskabet Fjordparken giver ligeledes udtryk for et manglende ejerskab til projektet grundet mangel på information og involvering, og han tvivler derfor på, at beboerne fra de almene boliger vil vælge at tage hen til 'Friheden' fremfor at benytte sig af faciliteterne på Det Vilde Strøg, som de har adgang til lige uden for deres hoveddør. Han giver, ligesom direktøren for Fjordparken, Anita Sørensen udtryk for et håb om, at Østerbroskolens ønsker for 'Friheden' bliver højere prioriteret, både fordi de anser skolen som 'Friheden's primære brugere, og fordi beboerne i de almene boligforeninger allerede har tilgang til lignende faciliteter gennem Det Vilde Strøg. Desuden var de uforstående overfor, hvorfor det ikke planlægges at koble stierne fra Det Vilde Strøg og Mysseskoven til 'Friheden', for på denne måde at skabe bedre sammenhæng mellem områdets grønne områder.

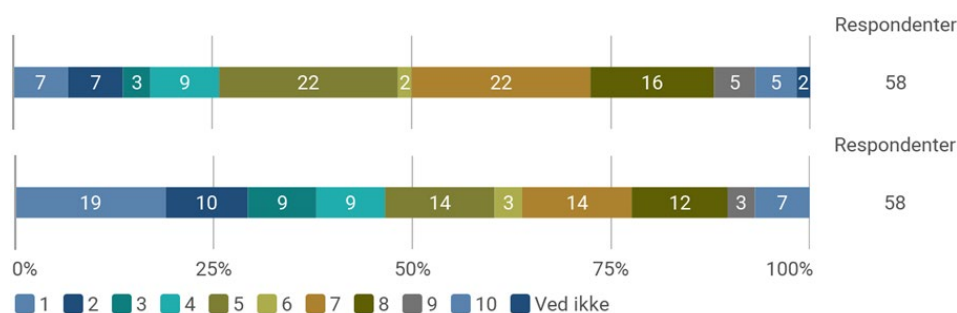
I husstandsundersøgelsen bliver lokale beboere spurgt, om deres forventninger til brug af 'Friheden' efter etablering. Her viser det sig, at 2/3-del 'bestemt' eller 'måske' forestiller sig at bruge mødestedet, mens 1/3-del ikke regner med at anvende mødestedet. Af dem, der forestiller sig at bruge mødestedet, forestiller over halvdelen (57 %) sig at bruge mødestedet mindst en gang om ugen. I figur 8 ses, hvordan respondenterne forestiller sig at anvende mødestedet. Der er størst vægt på at besøge mødestedet med børn, møde venner og familie, og sidde og spise eller drikke noget i området. Kategorien 'andet' er også stor, og inkluderer fortrinsvis aktiviteten 'at gå en tur'. Det giver forhåbninger om, at Friheden vil blive anvendt af lokale beboere.

Figur 8: Hvordan tror du, at du vil bruge det nye mødested 'Friheden'?

I udgangspunktet for projektet 'Friheden' var der, som tidligere skrevet, stor vægt på, at det nye mødested skulle give grobund for møder med nye mennesker. I husstandsundersøgelsen bliver respondenterne derfor spurgt til deres forventninger om, hvorvidt 'Friheden' kan lede til nye relationer (figur 9). Her svarer 27 %, at de har meget lave forventninger til, at man vil kunne møde nye mennesker på det nye mødested (1-4 på en skala til 10), lidt under halvdelen (46 %) mener, at der er nogen sandsynlighed for nye møder (5-7 på en skala til 1-10), mens 26 % indikerer, at der er rigtig god sandsynlighed for at møde nye mennesker (8-10 på en skala til 10).

Når de bliver spurgt til sandsynligheden for, at de personligt vil komme til at møde nye mennesker på det nye mødested, er forventningerne dog noget lavere, idet 38 % har lave forventninger.

Figur 9: I hvor stor grad tror de adspurgte beboere på, at 'Friheden' bliver et mødested, hvor man generelt (øverst) – og de selv personligt (nederst) – vil møde nye mennesker

Denne forskel kan relateres til, at kun 1/3-del af de adspurgte ser det som vigtigt at møde nye mennesker, når de benytter de lokale udeområder. Blandt de, der anser det for vigtigt at møde nye mennesker, begrundes cirka halvdelen af respondenterne det med, at det er spændende og interessant at møde nye mennesker og nye kulturer, mens den anden halvdel nævner, at 'bare' det at snakke med nogen, er hyggeligt og rart. De, der ikke anser møder med nye mennesker på 'Friheden' som vigtigt, begrundes det fortrinsvis med (ca. 2/3-del af svarene), at de dyrker deres netværk andre steder, eller har rigeligt med andre mennesker at gøre i deres hverdag, f.eks. gennem arbejde. En del (ca. 1/3-del) nævner desuden, at de er introverte og ikke er særligt socialt anlagt.

De adspurgte beboere i vores husstandsundersøgelse svarer desuden på, hvorvidt de tror, at det nye mødested vil tilbyde noget, personen ikke kan få andre steder. Her svarer kun 1/3-del ja. Dette uddybes med, at det er et lokalt sted, der er nemt at komme til, at der kommer interessante faciliteter, og også det at det er noget nyt er i sig selv en attraktion. En enkelt nævner, at det forhåbentligt vil blive et sted, hvor man kan møde nye mennesker.

Dette stemmer godt overens med kommentarer fra interviewene. For at borgerne selv skal få et incitament til at tage 'Friheden' i brug, mener både projektlederen fra den tidligere boligsociale helhedsplan, Trine Schacter Rasmussen og skolelederen ved Østerbro skolen; Carsten Pedersen, at 'Friheden' har brug for en attraktionsværdi. Ved at skabe attraktivt indhold, som de nærmeste naboer i villakvarteret og Lindholm ikke har adgang til i forvejen, vil det give incitament til at bruge 'Friheden'.

Den tidligere skoleleder ved Lindeskovsskolen, Hans Christiansen mener, at det er vigtigt, at de elementerne, der sættes op på 'Friheden', er intuitive og multifunktionelle, så de selv kan initiere aktivitet eller leg uden at der er behov for vejledning eller facilitering. Han fortæller, hvordan især de ikke-vestlige familier i Lindholm i sommermånederne ugentligt benytter sig af både Østerbro skolen

og Mysseskoven til at holde picnic i større grupper, og han håber, at 'Friheden' kan blive et tredje mødested for disse grupper. De fleste mødesteder i området er orienteret omkring legeplads og faciliteter for børn, og han efterspørger elementer og aktiviteter, der inviterer forældre og voksne ind til at deltage, så møder opstår mellem voksne også. Disse tanker korresponderer med den nuværende skoleleder på Østerbroskolen, Carsten Pedersen, som også mener, at der er behov for en indsats særligt rettet mod voksne for at få dem til at tage 'Friheden' i brug: "Jeg tror, at børnene, hvis området tiltaler dem, vil komme til at bruge det helt naturligt. For børn er vanvittigt intuitive og umiddelbare – men de voksne, de går bare i deres gamle vaner. Men hvis børnene er begejstrede, og forældrene på en eller anden måde bliver inviteret med ind, så kan det måske smitte af på nogle af forældrene, også kan der være nogle af de andre i lokalområdet, der også kommer til at bruge det (...) Men jeg tror helt klart på at det bliver et super fedt område, det er jeg slet ikke i tvivl om. Det glæder jeg mig jo bare enormt meget til."

I vores husstandsundersøgelse reflekterer de adspurgte beboere over, hvad der ville gøre 'Friheden' særligt interessant at for dem. Her er der mange vinkler. Mange nævner specifikt, at det vil være godt med aktivitetsmuligheder til andre end børn, mens andre specifikt nævner vigtigheden af aktiviteter til børn. Desuden nævner mange, at det vil være godt med aktiviteter relateret til udendørs og natur - herunder bål, grill, gode siddepladser og en sansehøve. Endeligt nævner nogle få vigtigheden af organiserede aktiviteter, og at stedet skal kunne nedbryde barrierer.

Blandt de interviewede er der lidt forskellig holdning til nødvendigheden af faciliterede aktiviteter. Mens nogle af interessenterne således mener, at de nærmeste naboer og institutioner selv kan tage et aktivt valg om at bruge 'Friheden', er der andre, der mener, at sociale relationer bedst opbygges ved hjælp af en facilitering af aktiviteter. Den tidligere boligsociale medarbejder i Lindholm, Trine Schacter Rasmussen, fortæller om sin erfaring med dette: "*Jeg tænker at hvis man virkelig gerne vil, at 'Friheden' bliver det her mødested, så tror jeg måske, der er brug for, at der er nogen i starten, der faciliterer noget. Noget kaffe, kage, et eller andet. For det ved vi jo bare, mad og kage og kaffe, det er sådan noget, mennesker elsker. Det er sådan noget, der trækker folk til. Hvis man gerne vil have, at det her sted bliver et positivt mødested, så er man nok også nødt til at gøre noget. Man kan ikke bare forvente, at folk gør det af sig selv.*"

Projektlederen fra Gulborgsund Kommune, Patrick Sloth Andersen, fortæller, at selvom det oprindelige formål med projektet var at skabe en øget social integration mellem Lindholms beboere og det omkringliggende kvarter, er ambitionen nu 'skruet ned' til et håb om, at 'Friheden' bliver taget i brug på tværs af målgrupper. Faktisk fortæller han, at designplanen nu lægger op til, at man laver aktiviteter hver for sig: "*Det som er lidt ærgerligt, er den her integration, som vi har gået lidt på kompromis med. Altså ved at lave de her lunde bliver der jo ikke åbnet op. Og det bliver ikke et sted, hvor du mødes med nye mennesker. [...] Succeskriteriet for os er, at man går der en tur om aftenen, også sidder der mennesker i 2-3 af de her lunde og hygger sig på en eller anden måde. Det er mere et sted du tager hen for at mødes med nogen, du kender. Det er ikke så meget et område, hvor man forventer at folk vil interagere så meget. Det er også det, der er lagt op til de her lunde, at man kan have sit eget område.*"

På trods af den kommunale projektleders udtalelser om, at den fysiske udformning med lunde ikke lægger op til opbygning af sociale relationer mellem 'Frihedens' brugere, er flere af de andre interviewede interessenter kommet med bud på, hvordan man på 'Friheden' kan gå fra det første møde til dannelsen af sociale relationer. Baseret på sin erfaring med beboerne i Lindholm, mener projektlederen for den tidligere boligsociale helhedsplan, Trine Schacter Rasmussen, at det er vigtigt at skabe kontinuitet i møderne, så relationer kan bygges over tid. Samtidig er det vigtigt at have et noget fælles at mødes om: "*Jeg tror også det handler om kontinuitet. Hvis man mødes igen og igen,*

eller hvis man for eksempel ved at hver tredje lørdag sker der noget på 'Friheden'. Altså ét møde er jo aldrig nok. Det er noget med at man skal se hinanden flere gange, og man skal mødes flere gange over noget man er fælles om. Så er det tit der, hvor vi kan se, at så opstår der nogle ting. Og hvor man også bliver lidt mere nysgerrig på hinanden. 'Altså, nu har jeg set denne her kvinde tre gange. Hun har været her de samme tre gange, som jeg også har været her, så vi har måske noget til fælles.' Og så er det der, der opstår et eller andet. Hvis man bare ser hinanden en enkelt gang, så er det ikke sikkert man tænker at 'Nå, hun var da meget spændende'." Flere af de interviewede argumenterer også for, at det er nemmere at skabe sociale relationer, når man har et 'fælles tredje', en livssituation eller en interesse at mødes om. Særligt bliver børn og hunde brugt som eksempler. Den tidligere skoleleder ved Lindeskovsskolen, Hans Christiansen henviser eksempelvis til nogle observationer, han gjorde ved hundeparken i den nedre del af det nuværende areal for 'Friheden': "Bare for at tage Hundeparken, det er også en slags aktivitet, kan man sige. Og den havde jo ikke været der ret lang tid før der var en Facebook-gruppe, eller to faktisk, for folk som lufter hunde derude. Hvor de snakkede på tværs og mødtes og lavede forskellige ting sammen ude omkring Hundeparken." Trine Schacter Rasmussen bekræfter, at hun også har lagt mærke til, at hundeparken bliver brugt meget, men hun mener dog ikke, at den kan lede til møder på tværs af villakvarteret og de almene boliger, da det ikke er lovligt med hundehold i de almene boliger, og Lindholms beboere dermed ikke bruger hundeparken i dag. Hun mener til gengæld, at børn kan være 'det fælles tredje', man kan mødes om: "Det er i hvert fald tit de oplevelser jeg har, specielt med nogen af mødrene. Fordi ens søn går til fodbold, så møder man den anden forælder flere gange. Og så inviterer man måske dem hjem til middag en dag (...) Så jeg tror virkelig, det er børnene der kommer til at være omdrejningspunktet for de her møder."

Fra starten af projektet var målet med først KuliVers og senere 'Friheden', at skabe en attraktiv destination for at tiltrække brugere fra hele Østerbro-bydelen. Ifølge den kommunale inddragelseskonsulent, Helle Bertram, betød det, at der også var et stærkt fokus på at inddrage hele bydelen, og der blev rakt ud til mange aktører, som det desværre ikke lykkedes at få med. Hun har dog stadig troen på, at resten af bydelens beboere nok skal få øjnene op for 'Friheden', når det står færdig. Både inddragelseskonsulenten fra Guldborgsund kommune, Helle Bertram og den tidligere skoleleder ved Lindeskovsskolen, Hans Christiansen har troen på, at 'Friheden' kan blive succesfuldt, fordi man denne gang bygger et mødested på neutral grund. Det vil sige, i modsætning til Det Vilde Strøg, vil man ikke føle, at man er på besøg inde i boligforeningen, og man på denne måde ikke skal føle, at man invaderer det, som kan virke som et privat rum. Samtidigt er det håbet, at de lokale beboere dermed ikke skal føle sig som om de er udstillet. Idet det nye mødested 'Friheden' kan opleves neutralt og som allemandseje, mener de, at der vil være større sandsynlighed for, at man på sigt kan tiltrække borgere fra hele Østerbro. Både projektlederen for den tidligere boligsociale helhedsplan, Trine Schacter Rasmussen og skolelederen på Østerbro skolen, Carsten Pedersen understreger dog, at det er afgørende, at man italesætter og iscenesætter 'Friheden' som bydelens nye mødested frem for Østerbro skolens udeareal – netop for at sælge stedet som et neutralt sted, hvor hele byen er inviteret med, frem for et område, der primært er rettet mod skolens elever. Det kan for eksempel opnås ved jævnligt at arrangere større bydelsevents, eller ved at gøre 'Friheden' til en så attraktiv destination, at familier fra hele Østerbro får lyst til at køre ud og være med til nogle anderledes, sjove og spændende aktiviteter.

Også de lokale interessenter ønsker Østerbros borgere velkommen til 'Friheden', men giver dog også udtryk for, at det primære fokus bør ligge på at styrke de sociale relationer og den sociale sammenhængskraft mellem mødestedets nærmeste naboer, nemlig beboerne i villakvarteret og Lindholm. Således fortæller såvel skolelederen, Carsten Pedersen, beboerformand Jimmy Frisenberg og direktørerne fra to af de almene boligselskaber, henholdsvis Anita Sørensen og Lis Bentin om en

meget lav grad af interaktion mellem disse to borgergrupper. Ligeledes siger Trine Schacter Rasmussen, projektlederen fra den tidligere boligsociale helhedsplan, at selvom det er et ærværdig mål at ville tiltrække hele Østerbro-bydels beboere til at bruge 'Friheden', er det mest hensigtsmæssigt at starte mere lokalt, da disse netværk allerede er svage: *"Og jeg tænker jo netop også, at det giver mening at fokusere på nærområdet, fordi det er jo der, børnene kommer fra, de der går på Østerbro-skolen. Det er jo de familier, man skal prøve at ramme. Der er der store problemer – for dem fra villaområdet, da ønsker slet ikke at have relationer til dem i det almene. Jeg tror nok der godt kan ske et eller andet i det område, hvis man sætter ind der. Men jeg tror ikke at man rammer ud over det lokale. Det har jeg svært ved at forestille mig."*

Lykkes man på sigt med at tiltrække borgere fra hele Østerbro, har Trine Schacter Rasmussen dog også en tro på, at det kan have en positiv indvirkning på Lindholms udsatte beboere. Hun beskriver beboernes mobilitet som meget begrænset, og at tilstedeværelsen af mennesker fra andre socioøkonomiske baggrunde lige i nærheden af deres hjem, måske kan bidrage til at åbne lidt mere op. Hun mener, at beliggenheden af 'Friheden' så tæt på de almene boliger øger muligheden for opbygning af sociale relationer: *"Så kan 'Friheden' måske hjælpe til at få åbnet op til den anden del af byen. Hvis man måske lige pludselig får en legekammerat, som bor på den anden side eller... Altså, det er jo ønsketænkning. Men jeg kan bare godt se det fornuftige i, at man prøver at lave et sted som 'Friheden' for at bryde noget af den isolation, som jeg faktisk har oplevet, at Lindholm har. At området ligesom godt kan lukke sig om sig selv. Og det kan godt være et problem. Og det kan også godt være, at det er derfor nogle gange, når man kommer udefra, at man bare tænker 'Ej, det har jeg faktisk ikke lyst til at være i.' Fordi det er så svært at komme ind."*

Direktøren i boligforeningen Fjordparken, Anita Sørensen, har dog et andet syn på projektets målsætning om at skabe sociale relationer mellem socialt udsatte borgere fra Lindholm og mere ressourcestærke mennesker fra Østerbro eller hele Nykøbing Falster. Hun sætter spørgsmålstegn ved grundpræmisserne om at de socialt udsatte beboere fra Lindholm, som oprindeligt var udtænkt som den primære målgruppe for dette projekt, overhovedet er blevet konsulteret om, hvad de selv ønsker, og om de overhovedet har brug for denne intervention: *"Nogle gange vil folk bare passe sig selv, og det betyder ikke at de er ensomme, og det betyder heller ikke nødvendigvis andet, end at de bare har et meget godt liv, som de har det og har valgt det. Men vi prøver at bestemme, at det har de ikke. Det har vi sat en ramme for, hvornår det er rigtig og forkert... Måske har de nogle andre fællesskaber der bare ikke er synlige?"*

Opsummering og konklusion

I forlængelse af pågående bydelsudvikling i Lindholmkvarteret i bydelen Østerbro i Nykøbing Falster, er projektet "Friheden" det næste store skridt. Ledet af Guldborgsund kommune har projektet, der skal etableres på den nuværende store græsplæne ved Østerbro-skolen, som overordnet mål at skabe et attraktivt, grønt mødested for borgere i Østerbro-bydelen. Gennem 'Fælles Rum'-puljen fik projektet bevilget 5 mio. DKK af Realdania og Lokale og Anlægsfonden i 2018 med en oprindelig plan om første spadestik i løbet af efteråret 2021 og indvielse foråret 2022. Visionen var at skabe et grønt mødested, der knytter det udsatte boligområde Lindholm bedre sammen med den resterende by.

Processen frem mod en færdig projektskitse har været præget af mange forsinkelser, et frafald af foreninger undervejs, en skolesammenlægning med en tredobling af antallet elever og ændret behov for udearealer, samt en mangel på lokal forankring, og den oprindelige ansøgnings formål om at skabe et projekt karakteriseret af 'lokalt ejerskab' og 'tillid' er nu forandret til et projekt omkring et grønt byrum 'Friheden', der med en inddeling i tematiserede lunde, skal tilbyde forskellige aktiviteter, hvor fokus, ifølge den kommunale projektleder, er mere på attraktivitet end på social integration.

Arealet, hvor 'Friheden' skal etableres, bruges i dag primært af Østerbro-skolens elever i forbindelse med idrætsundervisning og i frikvarterer, samt af hundeluftere. De fleste af de adspurgte lokale borgere ser stedet som "*skolens sted*" og sammenligner 'Friheden' med andre grønne mødesteder i området, og forventer generelt ikke, at dette nye mødested vil tilbyde noget nyt. Desuden sætte flere interviewede aktører spørgsmålstegn ved nødvendigheden af "*endnu et nyt grønt mødested i området*", når de lokale allerede frit kan benytte sig af andre nyetablerede grønne områder, f.eks. Det Vilde Strøg, Mysseskoven og Æblelunden.

KØBENHAVNS UNIVERSITET

INSTITUT FOR GEOVIDENSKAB
OG NATURFORVALTNING

ROLIGHEDSVEJ 23
1958 FREDERIKSBERG

TLF. 35 33 15 00
IGN@IGN.KU.DK
WWW.IGN.KU.DK